

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 28 Σεπτεμβρίου 2021

Οι πολιτικές της ΕΕ ανίκανες να αποτρέψουν την υπέρμετρη χρήση νερού από τους γεωργούς

Οι πολιτικές της ΕΕ δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τη βιώσιμη χρήση των υδάτων από τους γεωργούς, σύμφωνα με ειδική έκθεση που δημοσίευσε σήμερα το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ). Ο αντίκτυπος της γεωργίας στους υδάτινους πόρους είναι σοβαρός και αδιαμφισβήτητος. Ωστόσο, είναι τόσες οι εξαιρέσεις που αναγνωρίζονται στους γεωργούς από την πολιτική της ΕΕ για τα ύδατα που παρακωλύουν κάθε προσπάθεια διασφάλισης της λελογισμένης χρήσης τους. Επιπλέον, η γεωργική πολιτική της ΕΕ προωθεί και, συχνότατα, στηρίζει τη μεγαλύτερη παρά την αποδοτικότερη χρήση των υδάτων.

Οι γεωργοί είναι μεγάλοι καταναλωτές γλυκών υδάτων: το ένα τέταρτο όλων των υδάτων που αντλούνται στην ΕΕ χρησιμοποιείται για τη γεωργία. Η γεωργική δραστηριότητα επηρεάζει τόσο την ποιότητα (π.χ. μέσω ρύπανσης από λιπάσματα ή φυτοφάρμακα) όσο και την ποσότητα των υδάτων. Η τρέχουσα προσέγγιση της ΕΕ για τη διαχείριση των υδάτων ανάγεται στην οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα (ΟΠΥ) του 2000, η οποία εισήγαγε πολιτικές για τη βιώσιμη διαχείρισή τους. Στόχος της είναι η εξασφάλιση μιας καλής κατάστασης από άποψη ποσότητας για όλα τα υδατικά συστήματα σε ολόκληρη την ΕΕ. Η κοινή γεωργική πολιτική (ΚΓΠ) διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στη βιωσιμότητα των υδάτων. Προσφέρει εργαλεία που μπορούν να συντελέσουν στη μείωση των πιέσεων που ασκούνται στους υδάτινους πόρους, όπως με τη σύνδεση των πληρωμών με περισσότερο πράσινες πρακτικές και τη χρηματοδότηση αποδοτικότερων αρδευτικών υποδομών.

«Το νερό είναι ένας πεπερασμένος πόρος και το μέλλον της γεωργίας της ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πόσο αποτελεσματικά και βιώσιμα χρησιμοποιείται από τους γεωργούς», δήλωσε η Joëlle Elvinger, Μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και αρμόδια για την

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

έκθεση. «Μέχρι στιγμής, ωστόσο, οι πολιτικές της ΕΕ δεν έχουν κάνει αρκετά για να μειώσουν τον αντίκτυπο της γεωργίας στους υδάτινους πόρους.»

Η ΟΠΥ παρέχει εχέγγυα κατά της μη βιώσιμης χρήσης των υδάτων. Εντούτοις, τα κράτη μέλη προβλέπουν πολλές εξαιρέσεις για τη γεωργία, επιτρέποντας έτσι την άντληση υδάτων. Οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι οι εξαιρέσεις αυτές αναγνωρίζονται γενναιόδωρα στους γεωργούς, ακόμη και σε περιοχές που πλήττονται από λειψυδρία. Την ίδια στιγμή, υπάρχουν εθνικές αρχές που σπανίως επιβάλλουν κυρώσεις όταν εντοπίζουν περιπτώσεις παράνομης χρήσης υδάτων. Δυνάμει της ΟΠΥ, τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να υιοθετήσουν την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». Το νερό που χρησιμοποιείται στη γεωργία εξακολουθεί παρ' όλα αυτά να είναι φθηνότερο, πολλά δε κράτη μέλη δεν προβαίνουν σε ανάκτηση του κόστους για τις υπηρεσίες ύδατος που παρέχουν στη γεωργία, όπως συμβαίνει σε άλλους τομείς. Συχνά, επισημαίνουν οι ελεγκτές, οι γεωργοί δεν χρεώνονται για τον όγκο του νερού που έχουν πράγματι χρησιμοποιήσει.

Στο πλαίσιο της ΚΓΠ, τις περισσότερες φορές οι ενωσιακές ενισχύσεις προς τους γεωργούς δεν χορηγούνται υπό την αίρεση της συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που ενθαρρύνουν την αποδοτική χρήση των υδάτων. Ορισμένες ενισχύσεις στηρίζουν καλλιέργειες με μεγάλη κατανάλωση νερού, όπως ρύζι, καρποί με κέλυφος και οπωροκηπευτικά, χωρίς να εφαρμόζονται γεωγραφικοί περιορισμοί, κάτι που σημαίνει ότι αυτό συμβαίνει και σε περιοχές που πλήττονται από λειψυδρία. Και, όπως σημειώνουν οι ελεγκτές, ο μηχανισμός πολλαπλής συμμόρφωσης της ΚΓΠ (τουτέστιν οι πληρωμές που εξαρτώνται από ορισμένες περιβαλλοντικές υποχρεώσεις) έχει σχεδόν μηδαμινό αντίκτυπο. Οι απαιτήσεις δεν ισχύουν για όλους τους γεωργούς και σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη δεν διενεργούν αρκετούς ελέγχους, ούτε προβαίνουν σε ορθές εξακριβώσεις, με αποτέλεσμα να μην αποθαρρύνεται ουσιαστικά η μη βιώσιμη χρήση των υδάτων.

Πέραν των άμεσων ενισχύσεων, η ΚΓΠ χρηματοδοτεί επίσης επενδύσεις από γεωργούς ή γεωργικές πρακτικές, όπως τα μέτρα συγκράτησης των υδάτων. Αυτά μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στη χρήση υδάτων. Ωστόσο, σπανίως οι γεωργοί δράττονται της ευκαιρίας, όπως σπανίως τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης υποστηρίζουν υποδομές επαναχρησιμοποίησης νερού. Επίσης, ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων αρδευτικών συστημάτων δεν συνεπάγεται πάντοτε εξοικονόμηση νερού, δεδομένου ότι οι εξοικονομούμενοι πόροι μπορεί να ανακατευθύνονται σε καλλιέργειες που καταναλώνουν περισσότερο νερό ή για άρδευση ευρύτερης έκτασης. Ομοίως, με την εγκατάσταση νέων υποδομών που επεκτείνουν την αρδευόμενη περιοχή είναι πιθανό να αυξηθεί η πίεση που ασκείται στους πόρους γλυκών υδάτων. Συνολικά, κατά τους ελεγκτές, είναι βέβαιο ότι η ΕΕ έχει χρηματοδοτήσει γεωργικές εκμεταλλεύσεις και έργα που υπονομεύουν τη βιώσιμη χρήση των υδάτων.

Γενικές πληροφορίες

Η ειδική έκθεση 20/2021, με τίτλο «Βιώσιμη χρήση των υδάτων στη γεωργία: πιθανότερο τα κονδύλια της ΚΓΠ να ευνοούν τη μεγαλύτερη παρά την αποδοτικότερη χρήση νερού», είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του ΕΕΣ (eca.europa.eu) σε 23 γλώσσες της ΕΕ.

Πρόσφατα, το ΕΕΣ δημοσίευσε εκθέσεις σε συναφείς θεματικές, σχετικά με τη [γεωργία και την κλιματική αλλαγή](#), τη [βιοποικιλότητα των γεωργικών εκτάσεων](#), τη [χρήση λιπασμάτων](#) και την [αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει»](#). Αρχές Οκτωβρίου, θα δημοσιεύσει έκθεση σχετικά με τη βιοποικιλότητα των δασών στην ΕΕ.

Το ΕΕΣ παρουσιάζει τις ειδικές εκθέσεις του στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο της ΕΕ, καθώς και σε άλλους ενδιαφερόμενους, όπως στα εθνικά κοινοβούλια, σε παράγοντες του αντίστοιχου κλάδου και σε εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι συστάσεις που διατυπώνονται στις εκθέσεις του υλοποιούνται.

Επικοινωνία με τον Τύπο

Γραφείο Τύπου του ΕΕΣ: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 553 547